

احکام دانش‌آموزی

یکی از وظایف مهم والدین در قبال تحصیل فرزندان، راهنمایی و آگاهی بخشی به آن‌ها نسبت به احکام دینی درباره تحصیل، مدرسه، معلم، هم‌کلاسی و... است. خوب است اکنون که در آغاز سال تحصیلی قرار داریم، با تعدادی از پرسش و پاسخ متداول در زمینه احکام دانش‌آموزی آشنا شوید و فرزندان را به فراگیری و رعایت آن تشویق و توصیه نمایید.

● تقلب از رفیق

س: حکم تقلب در امتحان چیست؟
تقلب در امتحان جایز نیست.
س: اگر طرف مقابل با ما رفیق باشد و راضی به استفاده از نوشته‌اش باشد حکم تقلب چگونه است؟
رضایت شخص مقابل هیچ تأثیری در حکم ندارد.

● شطرنج در مدرسه

س: با توجه به اینکه در بسیاری از مدارس بازی شطرنج رواج دارد آیا بازی با آن و شرکت در دوره‌های آموزشی آن جایز است؟
آیت‌الله خامنه‌ای: اگر به نظر مکلف شطرنج در حال حاضر از آلات قمار محسوب نشود، در این صورت بازی با آن بدون شرط بندی اشکال ندارد و همچنین با فرض مذکور، آموزش آن هم بدون اشکال است.

● ضایعات کارگاه مدرسه

س: در حین کارهای عملی در هنرستان و کارگاه، ضایعاتی ایجاد می‌شود. آیا دانش‌آموز مجاز به تصرف در این ضایعات هستند؟ در صورتی که اگر ایشان استفاده نکنند آن را دور می‌ریزند، مسئله چه حکمی پیدا می‌کند؟

با کسب اجازه از مسئولین دبیرستان که در این زمینه اختیارات قانونی دارند اشکالی ندارد.

● خوراکی هم کلاسی

س: استفاده از خوراکی دیگر دانش آموزان چگونه است؟ استفاده از آن‌ها بدون اجازه صاحبش جایز نیست.

● تمسخر معلم‌ها

س: حکم تمسخر و تحقیر معلم در حضور یا غیاب ایشان چیست؟
تمسخر و تحقیر هیچ مسلمانی جایز نیست.

● استفاده از وسائل کلاس

س: استفاده تفریحی و تزیین اموال و امکانات کلاس مانند گچ، تخته و مازیک توسط دانش آموزان از نظر شرعی حکمش چیست؟
جایز نیست مگر در مواردی که مقررات مدرسه به خاطر هدف معقولی اجازه می‌دهد.

● غیبت از معلم

س: غیبت درباره مسئله‌هایی که اگر درباره آن‌ها غیبت نشود، مشکل حل نمی‌گردد، مثلاً درباره معلمی که خوب درس نمی‌دهد، چه حکمی دارد؟
بیان نقاط ضعف معلم، نزد مسئولان و یا در مقام مشورت اشکال ندارد. به طور کلی در مواردی که مصلحت غیبت اهمّ از مفسده آن باشد غیبت حرام نیست.

● پرسش پی در پی

س: دانش آموزی به خاطر تفهیم بیشتر درس مرتب سؤال می‌کند و دیگر دانش آموزان از این وضع ناراحت‌اند. آیا واقعاً در این قضیه حقی از آنان و حتی معلم ضایع می‌شود؟ پرسش از معلم در کلاس به حد معمول و متعارف اشکالی ندارد، ولی بیش از آن اشکال دارد.

● دختران در راه مدرسه

س: بعضی از دختران در هنگام رفتن به مدرسه یا برگشتن از آن، مسیر خیابان را با دوستان خود اختلاط می‌کنند؛ به گونه‌ای که گاهی با صدای بلند و خنده همراه است که این کار موجب نگاه کردن جوانان نامحرم به آنان می‌شود؛ آیا این رفتار جایز است؟
آیت‌الله خامنه‌ای: از هر کاری که موجب جلب توجه نامحرم شود باید پرهیز نمود.

● کدام رشته را انتخاب کنیم؟

س: امروز کدام یک از تخصص‌ها و رشته‌های علمی برای اسلام و مسلمین مفیدتر است تا دانش آموزان به قصد آن تحصیل کنند؟

آیت‌الله خامنه‌ای: شایسته است علما، اساتید و دانشجویان دانشگاه‌ها به همه تخصص‌های علمی مفیدی که مورد نیاز مسلمانان است اهتمام بورزند تا از اجانب به خصوص دشمنان اسلام و مسلمین بی‌نیاز شوند و تشخیص مفیدترین آن‌ها با مسئولین ذی‌ربط با در نظر گرفتن شرایط موجود می‌باشد.

● درس یا روزه؟

س: گاهی به علت درس خواندن و امتحانات، ضعف و سستی بر دانش آموز غالب می‌شود؛ آیا می‌تواند روزه آن را بخورد؟

این گونه ضعف‌ها و سستی‌ها تا حدودی لازمه روزه است و برای نوع افراد پیش می‌آید و به جهت آن نمی‌توان روزه را خورد، ولی اگر ضعف به حدی برسد که تحمل آن بسیار سخت و مشکل باشد، خوردن آن مشکل ندارد.

● معلم بد زبان

س: اگر معلمی مستمراً در حضور دیگر دانش آموزان الفاظ رکیک و قبیح به کار ببرد، نظر شرع مقدس اسلام و تکلیف دانش آموزان چیست؟

آیت‌الله صافی گلپایگانی: دانش آموزان باید طوری رفتار کنند که موجب خشم معلم نشود و در مقام تلافی نسبت به معلم بر نیایند و «جور استاد به ز مهر پدر» را رعایت نمایند. وظیفه مدیریت و مسئولان اشراف بر جریان وضع تعلیم، تدریس و اخلاق و رفتار معلمان و اساتید و کلیه امور آموزشگاه است که اگر از این گونه بد زبانی‌ها و نواقص و برخوردهایی که روحیه دانش آموزان و اخلاق آن‌ها اثر می‌گذارد مشاهده شود باید به‌طور خصوصی و نه در برابر دانش آموزان انعکاس سوء این برخوردها را به آن‌ها تذکر دهند و او را به حسن اخلاق و عفت زبان و حفظ شأن معلم توصیه نموده و در محیط آموزشی از این نواقص مصونیت دهند.

● مدارس منحرف

س: فرستادن دانش آموزان به بعضی از مدرسه‌هایی که عقاید فاسد در آن جا تدریس می‌شود با فرض تأثیر پذیرفتن آن‌ها از افکار چه حکمی دارد؟

آیت‌الله خامنه‌ای: اگر خوفی نسبت به عقاید دینی آنان نداشته باشد و ترویج باطل آن‌ها هم نباشد و آنان بتوانند از یادگیری مطالب فاسد و گمراه کننده دوری کنند اشکالی ندارد.

بیشتر بخوانید: مجموعه فقه و زندگی، نشر معروف.

